

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor: Bc. Kristýna Blahetová

Název práce: Prohlubování demokracie na lokální úrovni. Občanská participace v Utrechtu

Vedoucí DP: Marek Skovajsa

Kriteria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4):
Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru Studia občanského sektoru <i>Je téma relevantní vzhledem k oboru? Je dobře zdůvodněno?</i>	1-2
Stručné slovní hodnocení: Občanská participace na tvorbě politik a metody její podpory tvoří důležitou výzkumnou oblast v rámci studií OS. Autorka podává „občanské“ zdůvodnění tohoto tématu, tzn. odvolává se na jeho význam pro rozvoj a posilování demokracie. Odborné zdůvodnění chybí.	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce <i>Nakolik je obsah rámce relevantní vzhledem k tématu práce? Do jaké míry byla studovaná literatura představena přehledně a kriticky? Byla použita zahraniční literatura?</i>	2-3
Stručné slovní hodnocení: Autorka cituje celou řadu studií věnovaných buď přímo občanské participaci na tvorbě politik v Nizozemsku nebo obecněji rozvoji participativní demokracie v systémech veřejné správy. Tato literatura je vzhledem k tématu empirické části vhodně zvolená, ale měla být využita mnohem důkladněji. Co se týče teoretické literatury o (participativní) demokracii (Habermas, de Tocqueville, Putnam aj.), její zpracování je povrchní a zatížené mnoha nepřesnostmi. Zejména, ale nejen, v případech diskusí o sociálním kapitálu je výklad nepřehledný a zjednodušující za hranici únosnosti. Naopak je třeba ocenit, že se v seznamu literatury vyskytuje celá řada zahraničních textů. Vcelku je patrné, že autorka si dala práci s vyhledáním vhodné literatury, ale v jejím využití má značné rezervy.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz <i>Jsou dostatečně konkrétní a jasné? Odpovídají tématu práce a jejímu teoretickému/konceptuálnímu rámci?</i>	2-3
Stručné slovní hodnocení: Empirický výzkum, ze kterého tato DP vychází, je explorativní povahy, a tomu odpovídá i formulace výzkumných otázek. Nejsou určeny k testování teorií, nýbrž pouze poukazují na různé oblasti občanské participace ve městě Utrecht, které autorka chce lépe poznat. To stačí u sondáže, ale nebylo by dostatečné u akademicky prvotřídní práce. Výzkumné otázky jsou srozumitelné a tematicky svázané s teoretickou literaturou. Jsou ale také příliš obecné a nejednoznačné.	
Metody získávání a analýzy dat a jejich použití <i>Je vhodně zvolen, zdůvodněn a v průběhu výzkumu realizován design výzkumu/výzkumný rámec? Jsou využity techniky sběru dat, vzorek a metody analýzy dat dobře popsány, zdůvodněny a realizovány v rámci výzkumu vzhledem k výzkumným otázkám? Jsou diskutovány limity výzkumu a jeho etické aspekty?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: Výzkum tvoří explorativní sonda na velmi malém vzorku, která pracuje s jednoduchými technikami sběru dat. Autorka získala dotazníky od 25 občanů a provedla rozhovory se 6 politiky. Výběr vzorku nebyl náhodný ani účelový. Z dotazníků se daly získat pouze jednoduché četnosti odpovědí. Rozhovory byly podrobeny základní tematické analýze, k dalšímu kvalitativnímu zkoumání zřejmě nejsou vhodné. To vše představuje značnou limitaci celé DP. Při vědomí tohoto zásadního omezení se ovšem dá říci, že design výzkumu a výzkumné techniky byly zvoleny vhodně a postup analýzy je popsán bez větších mezer. Vědomí o limitech výzkumu je v textu přítomno, tím ovšem nelze překonat úzký záběr empirické evidence a velmi jednoduché analýzy.	
Kvalita závěrů práce <i>Byly naplněny praktické nebo teoretické cíle a zodpovězeny výzkumné otázky práce? Jak byla formulována praktická doporučení, pokud byla cílem práce?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: Výzkumné otázky byly explicitně zodpovězeny, zčásti i s odkazem k diskusím v tematicky související literatuře. Hodnota těchto odpovědí je však zásadně omezena jen sondážní povahou samotných otázek a založením na průzkumu pouze explorativní povahy.	

Práce se zdroji <i>Je v práci dodržen jednotný standard odkazů na literaturu a prameny? Byly v práci použity zdroje uvedené na seznamu použité literatury a pramenů?</i>	1
Stručné slovní hodnocení: Formální práce s literaturou je bez vážnějších nedostatků.	
Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava <i>Je práce vhodně strukturovaná? Odpovídá formulační i gramatická úroveň magisterské práci?</i>	3
Stručné slovní hodnocení: Členění DP vykazuje jasnou logiku („od obecného ke konkrétnímu“) a je přehledné. Po jazykové stránce je autorce nutné vytknout mnoho nesprávných slovních vazeb a nepřesných formulací. Text také trpí jistou repetitivností: výčet čtyř modů participace v Utrechtu se v něm objevuje celkem 4 x.	

Celková známka před obhajobou: 3

pozn.: Lze udělovat známky od 1 do 4. V případě, že bude jedna část práce hodnocena známkou 4, je třeba práci nedoporučit k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

(Je nutno vyplnit, aby se student mohl připravit na obhajobu; počet témat a připomínek upravte podle Vaší potřeby.)

Autorka opakovaně označuje existenci příležitostí k občanské participaci na tvorbě veřejných politik za výsledek rozhodnutí politiků a úředníků, tedy rozhodování „shora“ (např. s. 25). Občané jsou v tomto pojetí silně závislí na veřejné správě: pokud úředníci a politici příležitosti k aktivnímu zapojení nechtějí poskytovat, občané si je sami nevytvoří. Proti tomu se dá namítnout, že umožňování širší demokratické participace je také důsledkem tlaku veřejnosti a sociálních hnutí na veřejnou správu, a role občanů je tedy mnohem větší. Je ale nutné se na ni dívat v širším kontextu sociálních a kulturních proměn posledních několika desetiletí. Jak se na posunu veřejné správy v Nizozemsku k participativnímu pojetí demokracie v období od 60. let podepsala veřejnost a sociální hnutí?

V textu se uvádí, že respondenti výzkumu byli vybráni náhodným výběrem. Vedoucí práce je toho názoru, že výběr náhodný nebyl. Prosím o reakci.

Část 3.1. je v závěrečném oddíle věnovaném sociálnímu kapitálu nanejvýš povrchní a nepřesná. Diskuse o sociálním kapitálu v odborné literatuře byla a stále je velice živá a rozsáhlá, ale zde je zmiňován pouze Robert D. Putnam. Především však chybí vazba na autorčin výzkum. Sledovala vybavenost respondentů sociálním kapitálem? Zjistila

nějakou souvislost mezi sociálním kapitálem (jak chápaným a jak operacionalizovaným pro účely výzkumu?) a participací občanů v Utrechtu?

Někteří citovaní výzkumníci zjistili, že masová participace občanů je v Nizozemsku „vnímána jako nebezpečná“ (s. 37). Není ovšem upřesněno kým. Všemi politiky a úředníky? Pokud jen některými, jaké jsou jejich poznávací znaky? Tento výsledek není v přímém rozporu s očekáváním, že Nizozemsko může sloužit jako model pro ČR, ale ukazuje, že ani v případě „modelu“ není otázka podpory participativní demokracie jednoznačná. Současně postrádám reflexi toho, že výzkum u politiků v Utrechtu podobný postoj neodhalil. Nebo ano? Do jaké míry autorka vzala v úvahu možnost, že jí respondenti poskytli pozitivní výpovědi o občanské participaci, protože se to od nich očekává, ale ve skutečnosti jsou vůči zapojení občanů skeptičtí/nepřátelští?

Postoje politiků k občanské participaci jsou patrně ovlivněny přístupem, který k této otázce zaujímá jejich strana, případně stranické křídlo nebo proud, k němuž se hlásí. Tato souvislost není v DP nijak blíže sledována.

Celkové vyjádření/komentář vedoucího práce:

Autorka diplomové práce si vybrala téma nástrojů občanské participace ve veřejné politice na místní úrovni. Využila svého semestrálního studijního pobytu v nizozemském Utrechtu ke studiu občanské participace v tomto městě. Rozdala dotazníky účastníkům několika setkání občanů s místními politiky a provedla šest interview s vybranými lokálními politiky. Tento explorativní projekt zaměřený na získání prvních informací o praxi občanské participace v jednom západoevropském městě by mohl být slibným počátkem systematictějšího a širěji založeného zkoumání. Bohužel autorka zůstala pouze u této první sondáže, kterou se rozhodla zpracovat jako diplomovou práci. Na výsledku se negativně projevuje omezený rozsah a kvalita dat, krátkodobé sondážní seznámení s terénem a využití jen velmi základních technik analýzy dat. Práci z tohoto důvodu mohu hodnotit pouze jako „dobrou“ (známka 3).

V Praze dne 18.9. 2014

.....

Podpis vedoucího práce